

**ЕКСПРЕСИВНІ ФУНКЦІЇ МОТИВАЦІЙНО ЗВ'ЯЗАНИХ СЛІВ У
ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ КІНЦЯ ХХ – поч.. ХХІ ст.**

Наталія Савчук (Умань, Україна)

У статті розглядаються функції мотиваційно зв'язаних слів у художньому дискурсі. Описано повну та неповну, контактну та дистантну актуалізацію структурних та лексичних мотиваційних відношень. Виділено експресивні функції.

Ключові слова: мотивація, мотиваційно зв'язані слова, структурні та лексичні мотиваційні відношення, експресивні функції.

The functions of motivationally connected words in the fiction discourse are analyzed in the article. Complete and partial, contact and distant types of actualisation of structural and lexical motivational relations are revealed. The expressive functions are defined.

Key words: motivation, motivatively connected words, structural and lexical motivational relations are revealed, expressive functions.

Вивчення мотиваційних процесів у лексиці – актуальний напрям сучасної лінгвістики, зокрема її відносно нової галузі – мотивології, що досліджує лексико-семантичне явище мотивації слів, сутність якого складають мотиваційні відношення лексичних одиниць, котрі охоплюють мотивовані і немотивовані слова мови [1: 17].

Мотивація – це зв'язок між словами, яка виявляє їх мотивованість, що, у свою чергу, визначається як структурно-семантична властивість слова, що дозволяє усвідомити зумовленість зв'язку значення (семеми) і звукової оболонки слова (лексеми) на основі співвіднесеності слова з мовною та позамовною дійсністю [1: 385]. Лінгвістичний аналіз мотиваційних відношень подано у працях О.І. Блінової, М.М.Гінатуліна, М.Д.Голєва, П.А.Катишева, Т.Р.Кияка, О.О.Селіванової, І.С. Улуханова та ін.

Зокрема, мотиваційно зв'язані слова досліджують у різних функціональних сферах (діалектне мовлення, публіцистика, художній стиль). Цій проблемі приділено увагу у працях О.Й. Блінової, М.Д.Голєва, Л.В.Дубіної, О.В.Найден, В.Г.Наумова, М.Н.Янценецької та ін. В українському мовознавстві

таких досліджень майже немає (в окремих розвідках мотиваційно зв'язані слова розглядаються під іншим кутом зору (М.І.Голянич (внутрішня форма слова і художній текст) [2], О.О.Селіванова (ономасіологічна зв'язність) [3], та ін.). Саме тому актуальною є досліджувана у пропонованій статті проблема функцій, а саме експресивних функцій мотиваційно зв'язаних слів у художньому дискурсі. Матеріалом для дослідження послужили тексти української художньої літератури (поетичні і прозові) кінця ХХ – початку ХХІ ст., зокрема таких авторів, як Юрій Андрухович, Софія Андрухович, Олександр Ірванець, Оксана Забужко, Сергій Пантюк, Ірен Роздобудько, Ірена Карпа, Юрко Покальчук, Валерій Шевчук, Любко Дереш, Сергій Жадан, Марія Матіос, Анатолій Мойсієнко, Любов Голота, та ін.

Мета статті: аналіз експресивних функцій мотиваційно зв'язаних слів у художньому тексті.

Мотиваційно зв'язаними словами прийнято називати слова, які перебувають у відношеннях лексичної чи структурної мотивації і функціонують у межах речення (суміжних речень). Актуалізація мотиваційних відношень може бути повною (у межах одного тексту актуалізуються відношення як лексичної, так і структурної мотивації), або неповною (у межах одного тексту актуалізуються відношення або лексичної, або структурної мотивації).

Стилістична (стилєтвірна, експресивна) функція репрезентує виражальний потенціал взаємодії мовних засобів, що забезпечує передачу денотативної і прагматичної інформації. Різновиди стилістичних функцій: дескриптивна, емотивна, оцінна, характерологічна [4:172]. Дескриптивна функція передбачає здатність мовних засобів образно описувати реалії, емотивна – характеризувати емоційний стан мовця, передавати його суб'єктивні почуття, оцінна – передавати ставлення мовця до предмета повідомлення, характерологічна – характеризувати мовлення мовця, особливості його сприймання і мислення. Основним експресивним засобом є

тропеїзація, яка базується на певних граматико-стилістичних (синтаксичний паралелізм), логіко-поняттєвих (атракція) явищах.

У складі мотиваційних зчеплень нами зафіксовано вживання як узуальних, так і okazіональних лексеми.

Мотиваційно зв'язані узуальні слова і засоби мовної експресії

Термін узус (від лат. *usus* – користування, уживання, звичай) розуміють по-різному, але здебільшого його тлумачать як загальноприйняте функціонування мовної одиниці. Найбільшого поширення набуло визначення узусу як загальноприйнятого носіями певної мови вживання слів, словоформ, синтаксичних конструкцій тощо [6: 315].

Нас цікавлять експресивні характеристики МЗС. Безсумнівно, що основним засобом вираження експресивності є тропеїстика.

Для мовотворчості письменників кінця ХХ – початку ХХІ ст. характерним є широке використання тропеїчного потенціалу МЗС. Найчастіше МЗС використовується в аналізованих текстах як основа таких тропеїчних структур: *антитеза, градація, плеоназм, тавтологія, анафора, епіфора, оксюморон, епітет, метафора, ізоклон, хіазм, каламбур, рідше акромонаграма, алітерація, порівняння* та ін.

Як відомо, одним з основних тропеїчних структур українського художнього тексту є *епітет*. Художнє означення, вербалізоване у тексті і виділене засобом актуалізації МЗС – ефективний стилістичний засіб: “Чайник, округлий та рудий, нагадує самовдоволеного домашнього кота. Я придбала його з Оксаниною настановою, а разом із ним пару порцелянових чашок, із зображенням картатих *соняшників*. За деякий час “кіт” вдоволено замуркотів, і я заварюю чай просто в *соняшникових* чашках.” (Малина, 2009, с. 99-100). Поряд з епітетом високоефективним стилетвірним засобом є *метафора*. Метафоризовані мотиваційно зв'язані структури зафіксовано нами у текстах сучасної української художньої літератури: “Вершину хмари оточили. / І *точить* сонячне *точило* / зелені сутінки гори. / А день горить!” (Перебийніс, 2005, с. 98). У текстах, зазвичай, метафори та епітети взаємозв'язані, тим самим

інтенсифікуючи експресію: “Засинають *медоноси*. / Настає *медова осінь*. / Жовкне *груша – спасівка*. / Мовкне *наша пасіка*. / З нами *просвіток вощини*. / А ми просто *дві бджолини*. / Нас *негода не поборе*. / *Перебродять медобори*. / *Мед ячить незримо*. / *Вистачить на зиму*.” (Перебийніс, 2005, с. 254).

Антитеза. Однією з найпоширеніших стилістичних фігур, в основі яких МЗС, зафіксованих нами в текстах української художньої літератури кнця ХХ – початку ХХІ ст., є антитеза: “За те, що *ворожила*,/ Мене *саму залято*./ Я *поміж птиць – безкрила*,/ Серед *людей – крилата*” (Рибчинський, 2010, с. 102).

Дослідниця функціонального аспекту мотиваційних відношень О.С. Михайлова (ідіостиль Є. Євтушенка) відзначає у художньому тексті домінування стилістичних фігур (виражених засобом актуалізації МЗС), побудованих на принципі контрасту [9]. Результати нашого дослідження підтверджують цю закономірність. Так, стилістична фігура **оксюморон** (поєднання не просто контрастних слів, а таких, що суперечать одне одному за змістом) – також поєднання лексем на основі контрасту. В основі оксюморону – поєднання непоєднуваного: “Тому що він – це *життя, надія, прекрасний привид нескінченної кінчености*.” (Покальчук, 2000, с. 63). Знаходимо в текстах МЗС, на основі яких побудована стилістична фігура **каламбур**. Каламбур – один з прийомів створення іронії, комічного ефекту, базується на використанні слів, близьких за звучанням, але різних за значенням, або на різних значеннях одного й того самого слова [24: 289]: “*Розбоярені, розбазарені, / Розперезані хоч куди... / Я прийшов до вас житньо – ярим ще / Та й до вашої / До води*.” (Павлюк, 1995, с. 33).

МЗС як основу стилістичної фігури **градації** також фіксуємо в аналізованих художніх текстах: “Пан Андрій тепер уже *завив* із болю, *заревів і застогнав*.” (Дереш, 2009, с. 169). **Плеоназм.** Фігура мовлення, яка є поєднанням однорідних за значенням слів, одне з яких зайве з погляду логіки і змісту: “А вже *дорога дальню даль* колише, / І сім *доріг їй* моляться услід.” (Мойсієнко, 2008, с. 21). Плеоназм, крім випадків, коли він є стилістичною

фігурою, вважається недоліком мовлення: “ – *Масляне масло*, – відповів Васі Борисенко, – *економна економіка*.” (Кононенко, 2005, с. 196).

Близька до плеоназму **тавтологія**. Тавтологія, як і плеоназм, термін багатозначний. По-перше, це стилістична фігура, яка полягає в повторному позначенні вже названого поняття іншим, близьким за значенням словом, одне з яких десемантизується, набуває значення ‘дуже’, підвищуючи експресивність мовлення [5: 292]: “*Сочиться соком чебуречна димна, / Куня жебрак, з картини рветься лебідь, / І залишилась тут всього година, / Та вистачить відчуть, а не розгледіть.*” (Вольвач, 2002, с.146). **Анафора** (єдинопочаток) – це прийом повтору подібних звуків, слів, синтаксичних чи ритмічних конструкцій на початку суміжних строф чи рядків. В основі анафори в проаналізованих нами текстах – актуалізовані структурні: “*Нагрішив я. Наспівав я, / Налюбив, нашлявся... / Зовіть мене розбійником, / Бо ніким не вдався.*” (Павлюк, 1995, с. 41) та лексичні мотиваційні відношення: “*Не вмовкають й на мить, / не вмовкають й на мить. / Пліть дощу відшмагала в котрий раз, / А не зродить зневіри... / Синьозір ліхтарів, синьовир ліхтарів, / Синьоліт ліхтарів синьоірій.*” (Мойсієнко, 2006, с.86).

Протилежній анафорі прийом (фігура) **епіфори** (повтори у кінці рядків однакових слів чи словосполучень). У текстах української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. епіфора виражена структурними мотиватами: “*Цей сум мене до жалощів схилив... / Мотив дощу на думне безголів’я... / На стійбищі безслав’я і хули – / Марнота слів, а чи німе безслів’я.*” (Мойсієнко, 2006, с.281). Як анафора, так і епіфора фокусують, акцентують увагу читача на певних складниках емоційно-образної парадигми твору, зокрема поетичного.

Фіксуємо у текстах сучасної української художньої літератури на основі актуалізованих лексичних мотиваційних відношень випадки **хіазму** – стилістичної фігури, яка полягає в перехресному повторенні одних і тих самих елементів: “*Відкукукала зозуля, / Відзозулила ку-ку.*” (Мойсієнко, 2008, с. 33). **Ізоклон** як стилістична фігура полягає в симетричному розміщенні однакових

частин мови в тотожних за складом синтаксичних конструкціях, причому ізоклон містить не тільки паралелізм частин мови, але й паралелізм форм частин мови, що входять в структуру синтаксичних конструкцій [7: 203]: “На гостину в мій сонцень літа/ *Напросилися, Піддобрилися./* Мов не падав, не повз, не літав – / *Загордилися./* Та багато їх – ледь не півста/ *Налічилося./ Приблудилося./* Всі зібралися. Жодне в світах/ *Не згубилося./* (Поліщук, 2002, с. 109). Малопоширена у сучасній українській художній літературі **акромонаграма**, яка вносить у поетичний текст додатковий зміст [5: 288]: “Чому ж тоді так хочеться дожити, / З порожнього упавши в пустоту?... / Всі яблука – колись рожеві *квіти.* / *Квітки* ж не всі до яблук *доцвітуть.*” (Павлюк, 1995, с. 77). Репрезентовано контактну актуалізацію лексичних мотиваційних відношень.

Специфіка експресивного використання okazіоналізмів – складників мотиваційних зчеплень у текстах української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.

За результатами нашого дослідження, okazіоналізми є поширеним засобом мовної експресії у текстах української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. Актулізованим МЗС, складниками яких можуть бути okazіональні лексичні утворення, варто приділити особливу увагу саме через їх потужний стилетвіриво-експресивний потенціал.

У лінгвістичній літературі існує понад 30 термінів для позначення лексичних одиниць okazіонального характеру (детальний їх перелік подає В.В. Лопатін [8:42]), найуживаніші з них такі: “індивідуально-авторський новотвір”, “okazіоналізм”, “okazіональне слово”, “авторський неологізм”, “лексичний новотвір”, “неолексема”, “лексична інновація”. Найбільш вдалими, на наш погляд, є терміни “okazіоналізм” та “okazіональне слово”, оскільки сама назва (від латинського *occasio* – випадок) вказує, що подібні лексичні одиниці створюються для певного випадку, для певної, конкретної ситуації.

Okazіоналізми – складники мотиваційних зчеплень мають певну специфіку використання в текстах сучасної української художньої літератури,

яку ми опишемо, роподіливши аналізований матеріал за ономасіологічними категоріями предметності, атрибутивності та процесуальності.

Ономасіологічна категорія предметності. Ця категорія у частиномовному вираженні представлена іменниками різних тематичних груп та словотвірних моделей.

Оказіональні суфіксальні деривати творяться за допомогою таких суфіксів:

-як зі значенням суб'єктивної оцінки [10: 492], зазвичай, такі номінації містять негативний емоційно-оцінний компонент: “Тих, хто *запізнюється*, пускали всередину тільки тоді, якщо дозвіл давав класний наставник. А добути його з обложеної школи було нелегко. І *запізняки* після спроб прорватися до храму науки, зазвичай, ішли додому.” (Кононенко, 2008, с. 22). Лексема *запізняк* є розмовно-просторічною (утворена за типовою словотвірною моделлю), що знижує загальний стилістичний колорит;

-ець зі значенням характеру діяльності особи [10: 480], у даному разі спостерігаємо формування стилістичної фігури персоніфікаціїу синтезі з метафорою: “Біжить веселий *дощик-золотавець/ і золотить* поливою сніги.” (Горлач, с.90). Оказіональним є приєднання цього суфікса до назви неістоти. Тут відзначаємо актуалізацію відношень лексичної мотивації.

-ятк зі значенням вказівки на малолітній вік [10: 492] та граматичного значення множини у морфемній структурі оказіоналізму *слівцятка*: “В суперечці/ голови і серця/ завжди програє/ голова/ і народжується/ не істина/ вигадка себелюбців/ а поезія/ поезія любови/ оце і є / любов як туляться/ одне до одного/ *слівцятка/* так гарно їм укупочці/ так щасливо-самотньо/ од усвідомлення/ єдиности в цілім світі/ бо то/ *слова/* любови” (Поліщук, 2006, с. 13). Оказіональна модель репрезентує нетипове приєднання цього суфікса до іменникової основи (абстрактний іменник). Мотиваційне зчеплення *слова* – *слівцятка* лежить в основі стилістичної фігури ступінчастої мотивації, фіксуємо також персоніфікацію;

Крім суфіксальних дериватів, у художніх текстах нами засвідчено префіксальні та префіксально-суфіксальні. Так, okazіональний префіксальний дериват *всадка* у поєднанні зі структурним мотивом *посадка* (між ними відношення родо-видової синонімії): "...бо чомусь літак ваш стоїть саме там, а чого в різних місцях *посадка* і безпосередньо *всадка* (вона ж триумфальне входження до літального апарату), того вам не збагнути." (Карпа, 2009, с. 111) виконує у тексті підсилювально-градаційну функцію конкретизації інформації. Okazіональне утворення підкреслює розмовний характер висловлювання, чітко простежується стилетвірна функція. Префіксально-суфіксальний дериват-оказіоналізм *початківець* вносить у текст відтінок гумору: "Біля випитої до половини літрової сулійки стояло дві *чарки*. – Де другий? – Спитав я, роззираючись по кутках. – Хто? – Твій *почарківець*." (Шкляр, 2009, с. 336). В основі цієї номінації лежить паронімічна атракція.

Ефект каламбуру створюють okazіональний композит *людоповал* (мотиваційне зчеплення *лісоповал* – *людоповал*) та лексико-синтаксичний дериват *перекотинебо* (мотиваційне зчеплення *перекотиполе* – *перекотинебо*): " - Це... жах... На жаль, мені не вперше ... бути на *лісоповалі*. Перепрошую, на *людоповалі*... - Він замовк, але не сів." (Сеник, 2005, с. 140).

Ономасіологічна категорія атрибутивності. Атрибутивність, зазвичай, виражається прикметниками, діеприкметниками та відприкметниковими іменниками.

У досліджуваних текстах фіксуємо випадки okazіональних відносних прикметників, мотиваційно зв'язаних зі спільнокореновими словами: "Тож тут, коли людина – *кохана й закохана* – виявляла приклад буття реалістом, хай і з оптимістичними наворотами, Марлу накривала паніка. Вона настільки встигла звикнути до всіх цих рожевих шмарків з ліловими стразами, до всіх цих звірян, зпевнень, зітхань, стогонів та іншої *кохацької* атрибутики, що відсутність її і розстановка шмоток по своїх місцях, як мінімум, ламала засади архітектоніки її, Марлиного, світу." (Карпа, 2009, с. 155-156). Тут okazіоналізм *кохацький* ужито з іронічним відтінком, відбувається транспозиція абстрактної

семантики (*кохання* – високе почуття) в конкретну (атрибутика, зокрема матеріальна).

Оказіональний прикметник *дзюрливий* утворено з аналогією з прикметниками *пестливий, щасливий* та ін.: “Тоді, вже роздягнений, витягає з-під ліжка нічного горщика, якого називає в розмовах лише нічною вазою – чути тонкий мелодійний *дзюркіт*, ніби це в домі почав текти *дзюрливий* струмок.” (Шевчук, 2007, с.18). Спосіб творення – суфіксальний (з усіченням твірної основи), за нормами мало б бути *дзюркотливий*. Новотвір використано з метою естетизації висловлювання.

Отже, зазвичай, оказіональні сполучення слів виконують у творах оцінну функцію; інколи оцінна функція накладається на дескриптивну. Власне дескриптивну функцію неuzuальні поєднання слів виконують в обмеженій кількості випадків, – створюючи оригінальні, несподівані словесні образи, вони посилюють емоційність та експресивність висловлювання.

Ономасіологічна категорія процесуальності. Категорія процесуальності, як показало наше дослідження, виражена оказіональними дієсловами, більшість з яких функціонують у поетичних текстах українських авторів кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Так, у поезіях Анатолія Мойсієнка оказіональні дієслова *заквітнювали, присиніла*, входячи у структуру мотиваційних зчеплень, створюють потужний експресивний ефект, допомагають розширити, викликану вербальними асоціаціями семантично-чуттєву палітру: “І ми в цім *квітні*. Вже й *заквітнювали*.../І з нами наша пісня на порі./Й ні пагона на Болдиній горі /Ці птиці-блискавиці не склювали.” (Мойсієнко, 2008, с. 80). Безперечно, що чим більша кількість МЗС, зокрема оказіональних, тим сильніший експресивний ефект. У Леоніда Горлача оказіональні дієслова є основою стилістичної фігури персоніфікації, експресія інтенсифікується завдяки алітерації, що досягається використанням лексично-позиційного та морфемного повтору: “Як нам бути об цій порі?/ *Осеніє* сонце угорі./ *Догорає осінь*, догорає.../ *Осене*, іще ж ми не старі!” (Горлач, с. 33). У поезії Петра Поліщука дієслівні індивідуально-

авторські неологізми мають потужний експресивний вплив на читача. Так, okazіональна метафорика у поєднанні з градацією: “Джерело/ *пришепочує/ прижасминює/ прилюблює/* кого/ до кого/ маєм-листопадом/ гарно так/ слухати/ чуже/ джерело” (Поліщук, Софіївка, с. 115) надають тексту інтимно-ласкавого емоційно-образного значення. Okazіоналізми як складники мотиваційно зв’язаних зчеплень поширені у текстах української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. Вони виконують експресивно-стилетвірну функцію, можуть бути основою тропів, зокрема епітета, метафори, градації, персоніфікації, алітерації, та ін. Інформативний аспект висловлювань інтенсифікується завдяки накладанню емоційно-оцінних конотацій.

Нами досліджено як узуальні, так і okazіональні номінативні одиниці у складі мотиваційних зчеплень. Okazіональні деривати мають такі диференційні ознаки щодо узуальних, як порушення законів лінгвістичної валентності, унікальність вживання, функціональна одноразовість, ідіоматичність семантики, контекстуальна залежність внутрішньої форми, новизна форми і змісту.

Okazіоналізми, на відміну від узуальних лексем, завжди відзначаються експресивністю, тому активно використовуються в художньому стилі, часто у поєднанні з лексичними чи структурними мотиватами. Основним експресивним засобом є тропейстика. Мотиваційні відношення використовуються в проаналізованих текстах як основа для створення стилістичних фігур, зокрема епітета, метафори, алітерації, антитези, персоніфікації, градації, оксюмору, каламбуру та ін..

Мотиваційно зв’язані слова, як узуальні, так і okazіональні, можуть виконувати експресивні функції інтимізації, іронізації, ефекту трагічного, комічного та ін., створювати (акцентувати) певну стильову тональність висловлювання (побутово-розмовний стиль, жаргонне, просторічне мовлення, книжний стиль).

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Адилова А.Д. Принципы мотивологического исследования и его аспекты (на материале наименований птиц): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01/ Томский гос ун-т. – Томск, 1996. – 19с.
2. Актуальные проблемы дериватологии, мотивологии, лексикографии: Материалы всероссийской конференции, посвященной 120-летию Томского ун-та (27-29 марта 1998г.). – Томск: Изд-во Том. ун-та, 1998. – 228с.
3. Аникин А.И. Употребление однокорневых слов в предложении. – М., 1965. – 308 с.
4. Арешенков Ю. О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: [навч. посібн. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Юрій Олександрович Арешенков. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2007. – 177 с.
5. Блинова О.И. Мотивология и её аспекты. Изд. 3-е, испр. и доп. – М.: КРАСАНД, 2010. – 304 с.
6. Ганич Д. І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
7. Культура русской речи: Энциклопедический словарь-справочник / Под. ред. Л.Ю.Иванова, А.П.Сковородникова, Е.Н.Ширяева. – М.: Флинта: Наука, 2003. – 840с.
8. Лопатин В. В. Рождение слова: Неологизмы и окказиональные образования / Владимир Владимирович Лопатин. – М.: Наука, 1973. – 151 с.
9. Михайлова О.С. Идиостиль Е. Евтушенко в аспекте теории мотивации: Автореф. дисс. ...канд. филол. наук: 10.02.01 / Томский гос. ун-т. – Томск, 2005. – 20 с.
10. Полюга Л. М. Словник українських морфем. – К.: Довіра, 2010. – 554с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Вольвач, П. Південний Схід : поезії / Павло Вольвач. – Львів : Кальварія, 2002. – 188 с.
2. Горlach, Л. Обрії душі : вибрана лірика / Леонід Горlach. – К. : Щек, 2006. – 399 с.
3. Карпа, І. І. Фройд би плакав / І. І. Карпа ; худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Х. : Фоліо, 2009. – 238 с.
4. Кононенко, Є. Без мужика. *Prosus nostalgos* / Євгенія Кононенко. – Львів : Кальварія, 2005. – 208 с.
5. Кононенко, Є. Імітація : роман / Євгенія Кононенко. – 2-ге вид., випр. – Львів : Кальварія, 2008. – 192 с.
6. Малина, М. Фіолетові діти : роман / Маріанна Малина. – К.: КМ Publishing, 2009. – 244 с.
7. Мойсієнко, А. К. Вибране : поезії і переклади / А. К. Мойсієнко ; передм. акад. Жулинського М. Г. – К. : Фенікс, 2006. – 528 с.
8. Мойсієнко, А. К. З чернігівських садів : нові сонети і верлібри / А. К. Мойсієнко. – Умань : Софія, 2008. – 130 с.
9. Перебийніс, П. М. Пшеничний годинник : лірика / П. М. Перебийніс. – К. : ВІК, 2005. – 352 с.
10. Покальчук, Ю. Інший бік місяця / Юрко Покальчук. – Львів : Кальварія, 2000. – 80 с.
11. Поліщук, П. М. Любосвіт : поезії / Поліщук П. М. – К. : Редакція часопису “Народознавство”, 2002. – 200 с.
12. Поліщук, П. М. Жасмин : поезії / Петро Миколайович Поліщук. – Черкаси, 2006. – 183 с.
13. Рибчинський, Ю. Безсоння : поезія, пісні, драматургія / Ю. Є. Рибчинський. – К. : Укр. письменник, 2011. – 351 с.
14. Шевчук, В. Сон сподіваної віри : готично-притчева проза / В. Шевчук. – Львів : Піраміда, 2007. – 416 с.
15. Шкляр, В. Чорний ворон / Василь Шкляр. – К. : Ярославів Вал, 2009. – 356 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Савчук – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: мотивологія, стилістика української мови.